

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 3Tos/85/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3122010630
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Hargaš
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2022:3122010630.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Hargaša a sudcov JUDr. Michala Eliaša a JUDr. Milana Straku v trestnej veci proti odsúdenému V. Q., nar. XX.XX.XXXX v V. O., trvale bytom V. č. XXX, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom, na neverejnom zasadnutí dňa 21. septembra 2022 prejednal sťažnosť prokurátora Okresnej prokuratúry Trenčín proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín zo dňa 20. júla 2022, sp. zn. 37Pp/177/2022 a takto

rozhodol:

Podľa § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku z r u š u j e s a napadnuté uznesenie v celom rozsahu a u k l a d á s a okresnému súdu, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

odôvodnenie:

Uznesením Okresného súdu Trenčín zo dňa 20. júla 2022, sp. zn. 37Pp/177/2022, bolo rozhodnuté nasledovne:

„I. Podľa § 66 odsek 1, odsek 2 Trestného zákona v spojení s § 415 odsek 1 Trestného poriadku sa odsúdený V. Q., nar. XX.XX.XXXX, podmienenečne prepúšťa z výkonu trestu odňatia slobody uloženého mu rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 1T/121/2019 zo dňa 13.08.2019 v spojení s uznesením Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 1T/121/2019 z 21.01.2021 a z výkonu trestu odňatia slobody uloženého mu rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 1T/48/2020 zo dňa 18.06.2020.

II. Podľa § 68 odsek 1 Trestného zákona určuje odsúdenému skúšobnú dobu 5 (päť) rokov a súčasne nariaďuje probačný dohľad nad odsúdeným 2 (dva) roky a zároveň odsúdenému ukladá v čase probačného dohľadu nasledujúce obmedzenia a povinnosti:

- podľa § 51 odsek 3 písmeno b) Trestného zákona zákaz požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok,
- podľa § 51 odsek 3 písmeno d) Trestného zákona zákaz vstupu do krčiem, barov, pubov, výčapov a inak označených zariadení určených prevažne na predaj a konzumáciu alkoholických nápojov,
- podľa § 51 odsek 3 písmeno d) Trestného zákona zákaz vstupu do rodinného domu číslo XXXX v obci V., ktorého vlastníkom je A. Z., nar. XX.XX.XXXX,
- podľa § 51 odsek 4 písmeno a) Trestného zákona príkaz nepriblížiť sa k poškodenej A. Z., nar. XX.XX.XXXX na vzdialenosť menšiu ako päť metrov a nezdržiavať sa v blízkosti obydľia tejto osoby na adrese V. XXXX,
- podľa § 51 odsek 4 písmeno i) Trestného zákona príkaz podrobiť sa liečeniu závislostí od návykových látok,
- podľa § 51 odsek 4 písmeno k) Trestného zákona príkaz zamestnať sa alebo uchádzať sa preukázateľne o zamestnanie.“

Citované uznesenie nenadobudlo právoplatnosť, pretože proti nemu podal prokurátor sťažnosť do zápisnice o verejnom zasadnutí ihneď po vyhlásení uznesenia.

Prokurátor podanú sťažnosť dodatočne písomne odôvodnil. V úvode odôvodnenia poukázal na obsah výrokovej časti napadnutého uznesenia. Ďalej uviedol nasledovné:

„Z odôvodnenia sťažnosťou napadnutého uznesenia Okresného súdu Trenčín vyplýva, že samosudkyňa u odsúdeného V. Q. konštatuje splnenie všetkých troch základných podmienok na rozhodnutie o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody odsúdeného. Uvedenými podmienkami sa rozumie v prvom rade vykonanie potrebnej časti z výmery uloženého trestu, čo je podmienkou formálnou, a následne dve materiálne podmienky, ktoré predstavujú plnenie si povinností a správanie sa v rámci výkonu trestu odňatia slobody v ústave a prognóza vedenia riadneho života po prepustení na slobode.

So splnením prvej základnej podmienky, tak ako je aj opísaná v sťažnosťou napadnutom uznesení Okresného súdu Trenčín sa dá súhlasiť, nakoľko odsúdený vykonal pomernú časť trestu odňatia slobody, ktorá ho oprávňovala podať si žiadosť o podmiennečne prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Avšak voči splneniu ďalších dvoch materiálnych podmienok na podanie takejto žiadosti a hlavne s argumentáciou samosudkyne v sťažnosťou napadnutom uznesení sa súhlasiť nedá.

Opierajúc sa o hodnotenie vypracované riaditeľom Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom, som toho názoru, že odsúdený vykonával svoj doterajší trest čiastočne v súlade s pravidlami a stanovami ústavu, avšak ústav odsúdenému vytykal čiastočne kritický postoj k spáchanej trestnej činnosti, kde zodpovednosť presúval na alkohol ako aj iba čiastočné zaraďovanie do práce z ktorej bol aj vyradený. Taktiež je potrebné uviesť, že resocializačná prognóza u odsúdeného je vyhodnotená ako menej priaznivá na základe stredného rizika recidívy trestnej činnosti.

Druhou materiálnou podmienkou je „dôvodné očakávanie vedenia riadneho života odsúdeného na slobode“. Z uvedeného hodnotenia ústavu na odsúdeného vyplýva, že riziko resocializačného zlyhania u odsúdeného je hodnotené ako menej priaznivé, a to s ohľadom na stredné riziko sociálneho zlyhania. Ak k uvedenému prirátame ešte skutočnosť, že odsúdený páchal má čiastočný kritický postoj k spáchanej trestnej činnosti, problémy s alkoholom a opakované páchanie činnosti (5 záznamov v registri trestov), nie je daná záruka, že prepustením na slobodu bude viesť riadny život.

Vykonanie zákona zodpovedajúcej časti uloženého trestu a pozitívne hodnotenie správania odsúdeného a plnenie jeho povinností vo výkone trestu nepostačuje preto ešte pre záver o splnení zákonných podmienok pre jeho podmiennečné prepustenie. Zmysle podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu bol páchatel automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby bez ohľadu na účel trestu, ale podmiennečné prepustenie je na mieste len vtedy, keď vzhľadom na účel trestu a ďalšie okolnosti, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť príliš veľké riziko jeho recidívy.

Ustanovenie § 66 odsek 1 Trestného zákona vyjadruje totiž predovšetkým požiadavku pozitívnej prognózy budúceho správania sa odsúdeného, ktorá je nevyhnutným predpokladom pre podmiennečné prepustenie a musí pritom vyplývať zo zhodnotenia páchatelovho polepšenia, pričom očakávanie, že odsúdený po podmiennečnom prepustení povedie riadny život, musí byť dôvodné a založené na všestrannom zhodnotení páchatelovej osobnosti, doterajšieho pôsobenia výkonu trestu, možnosti jeho nápravy a osobných pomerov s prihliadnutím aj na účel trestu, pričom bez významu nie je ani zistenie, ako bude verejnosť reagovať na predčasné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu, aké sociálne pomery odsúdeného a aké podmienky má vytvorené pre prechod do normálneho života na slobode.

Správanie odsúdeného vo výkone trestu sa musí pritom hodnotiť v súvislosti s charakterovými vlastnosťami odsúdeného, s motívmi a spôsobom vykonania činu, pretože len za toto predpokladu možno posúdiť, či odsúdený vo výkone trestu dosiahol taký stupeň nápravy, že sa už zbavil práve tých charakterových rysov a nesprávnych návykov, ktoré ho viedli ku spáchaniu trestnej činnosti alebo ktoré okrem ostatných príčin aspoň prispeli k jeho rozhodnutiu spáchať trestný čin.

Záverom by som rád uviedol, že prvoradým kritériom na rozhodovanie o žiadosti o podmienené prepustenie odsúdeného je, podľa môjho názoru, hodnotenie ústavu, v ktorom si odsúdený si svoj trest vykonáva. Práve hodnotenie je spracované ľuďmi, a vychádza z poznatkov ľudí, ktorí denne prichádzajú s odsúdeným do kontaktu a poznajú jeho správanie, osobnosť a vystupovanie aj mimo pojednávaciu miestnosť. Z hodnotenia ústavu odsúdeného vyplýva, že menovaný len čiastočne preukazuje splnenie podmienok na podmienené prepustenie a zároveň podmienené prepustenie ústav neodporúča.

Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody preto Krajskému súdu Trenčín navrhujem, aby uznesenie Okresného súdu Trenčín č.k. 37Pp 177/2022 zo dňa 20.07.2022 v zmysle ustanovenia § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zrušil a uloží orgánu, proti ktorého rozhodnutiu sťažnosť smeruje, aby vo veci znovu konal a rozhodol.“

K sťažnosti prokurátora sa písomne odsúdený nevyjadril.

Krajský súd v Trenčíne, ako nadriadený súd, na neverejnom zasadnutí podľa § 192 ods. 1 písm. a), b) Trestného poriadku (ďalej len „Tr. por.“) preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, ako aj konanie, ktoré im predchádzalo. Na základe svojej prieskumnej povinnosti dospel k záveru, že sťažnosť prokurátora je dôvodná.

V rámci preskúmania správnosti samotných výrokov napadnutého uznesenia, krajský súd skúmal, či je napadnuté uznesenie v súlade so zákonom.

Podľa § 66 ods. 1 Trestného zákona (ďalej len „Tr. zák.“) súd môže odsúdeného podmienené prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a

a) ak ide o osobu odsúdenú za prečin po výkone polovice uloženého nepodmieneného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmieneného trestu odňatia slobody,

b) ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmieneného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmieneného trestu odňatia slobody,

c) ak ide o osobu odsúdenú za zločin, ktorá nebola pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody po výkone polovice uloženého nepodmieneného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmieneného trestu odňatia slobody; súd zároveň nariadi kontrolu technickými prostriedkami.

Podľa § 66 ods. 2 Tr. zák. pri rozhodovaní o podmienenom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Podľa § 66 ods. 3 Tr. zák. ak odsúdený má vykonať viac trestov odňatia slobody, odsúdený môže byť podmienené prepustený najskôr po výkone súčtu pomerných častí uložených trestov podľa odseku 1 písm. a) až c), § 67 ods. 1 a 2 a celého zvyšku trestu podľa § 68 ods. 2.

Na základe preskúmania veci krajský súd zistil, že hoci vyššie citované ustanovenie § 66 ods. 1 Tr. zák. obsahuje písmená a), b), c), vo výroku napadnutého uznesenia v rozpore s ustanovením § 176 ods. 1 písm. c) Tr. por. absentuje uvedenie konkrétneho písmena ustanovenia § 66 ods. 1 Tr. zák., ktoré okresný súd na posúdenie veci použil.

Pokiaľ ide o vecnú stránku posudzovania splnenia zákonných podmienok pre podmienené prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, krajský súd považuje za potrebné zdôrazniť, že o dĺžke trestu, a teda aj o dĺžke pôsobenia výchovného účinku tohto trestu na odsúdeného rozhoduje súd, ktorý vydal právoplatný odsudzujúci rozsudok. Na druhej strane zákonodarca dobrodením, zakotveným v ustanoveniach o podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, ustanovil možnosť podmieneného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody za splnenia zákonom stanovených podmienok. Z právnej úpravy tohto inštitútu nepochybne vyplýva, že zákonodarca

prezume možnosť nápravy páchatelov trestných činov v rámci výkonu trestu odňatia slobody do takej miery, že i výkonom tohto trestu po dobu kratšiu, než ju stanovil súd v odsudzujúcom rozsudku, je možné pri správnom výchovnom pôsobení dosiahnuť výchovný účel trestu, teda nápravu páchatel'a trestného činu, aby sa do budúcnosti už nedopúšťal trestnej činnosti aj pri jeho pobyte na slobode. Zákonodarcia pritom neurčil povinnosť súdu podmiennečne prepustiť každého odsúdeného, ale ponecháva na úvahu súdu posúdiť, či výchovný účel trestu odňatia slobody aj kratšieho trvania zapôsobil na toho ktorého odsúdeného v takom rozsahu, že z hľadiska zabezpečenia ochrany spoločnosti nie je potrebné, aby odsúdený vykonal celý uložený trest odňatia slobody. V tejto súvislosti považuje krajský súd tiež za potrebné zdôrazniť, že z hľadiska naplnenia výchovného účelu trestu v zmysle § 34 ods. 1 Tr. zák. u osoby, ktorá je vo výkone trestu odňatia slobody prvýkrát, vystupuje do popredia výchovná zložka trestu, na rozdiel od osoby, ktorá je opakovane vo výkone trestu odňatia slobody, u ktorej vystupuje do popredia represívna zložka trestu, keďže u takejto osoby došlo k opakovanému páchaniu trestnej činnosti napriek predchádzajúcemu výkonu trestu odňatia slobody.

Podľa ustálenej súdnej praxe (viď. R 62/1965) správa o správaní sa odsúdeného a plnení svojich povinností vo výkone trestu odňatia slobody v súvislosti s posudzovaním splnenia podmienok na podmiennečné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody musí byť natoľko konkrétna, aby bolo možné preveriť údaje a tvrdenia, ktoré sú v nej uvedené a potom ich hodnotiť pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení. Bez preštudovania základného trestného spisu nemožno zodpovedne posúdiť ani závažnosť trestnej činnosti, ani stupeň prevýchovy odsúdeného. V konaní o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody treba hodnotiť predovšetkým stav prevýchovy odsúdeného s prihliadnutím na ustanovenie § 66 ods. 1 Tr. zák. (viď R 63/1965).

Z obsahu spisového materiálu tiež vyplýva, že okresný súd v prejednávanej veci v rozpore s vyššie uvedenou ustálenou súdnou praxou si nežadovávajúci spisový materiál, týkajúci sa odsúdenia odsúdeného, prípadne častí spisu nevyhnutných pre rozhodnutie o žiadosti odsúdeného o podmiennečné prepustenie, z ktorého dôvodu okresný súd objektívne nemohol mať k dispozícii všetky podklady potrebné pre zodpovedné posúdenie závažnosti trestnej činnosti odsúdeného a stupňa jeho prevýchovy, vrátane posúdenia kritickosti postoja odsúdeného k spáchanej trestnej činnosti. Okresný súd mal k dispozícii len rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 1T/48/2020 zo dňa 18.06.2020, rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 1T/121/2019 zo dňa 13.08.2019, uznesenie Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 1T/121/2019 zo dňa 21.01.2021 o neosvedčení sa odsúdeného v skúšobnej dobe, z ktorého dôvodu okresný súd nemal žiadny podklad na to, aby mohol v danej veci náležite posúdiť, za akých okolností bola odsúdeným spáchaná trestná činnosť, čo ho viedlo k spáchaniu trestnej činnosti, aký viedol život odsúdený pred odsúdením, v neposlednom rade vplyv závislosti na alkohole u odsúdeného v jeho doterajšom živote, a získať tak relevantné podklady k posúdeniu v kontexte ostatných dôkazov preukázania polepšenia a možnosti očakávania, či odsúdený v budúcnosti povedie riadny život.

Keďže z uvedených dôvodov krajský súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie okresného súdu je nielen nepreskúmateľné, ale aj predčasné, podľa § 194 ods. 1 písm. b) Tr. por. rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Po vrátení veci bude úlohou okresného súdu zadovážiť si spisový materiál, na základe ktorého odsúdený vykonáva uložené tresty odňatia slobody, vykonať dokazovanie v rozsahu nevyhnutnom pre zákonné rozhodnutie o žiadosti odsúdeného o podmiennečné prepustenie a rozhodnúť vo veci.

Toto rozhodnutie bolo prijaté hlasmi členov senátu v pomere 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.